

Shiur in Memory of Orly bat Pinchas

May her soul be bound in the bonds of eternal life.

1. Masechet Avoda Zara 2a

אידיהן של עובדי כוכבים שלשה ימים אסור לשאת ולתת עמהם להשאלין ולשאול מהן להלוותן וללוות מהן לפורען ולפרוע מהן

2. Avoda Zara 10a

ויום גינוסיא של מלכיהם וכו' : מאי ויום גינוסיא של מלכיהם אמר רב יהודה יום שמעמידין בו עובדי כוכבים את מלכם והתניא יום גינוסיא ויום שמעמידין בו את מלכם לא קשיא הא דידיה הא דבריה ומי מוקמי מלכא בר מלכא והתני רב יוסף הנה קטן נתתיך בגוים שאין מושיבין מלך בן מלך בזוי אתה מאד שאין להן לא כתב ולא לשון

3. Rashi ad loc.

כתב ולשון של רומיים מאומה אחרת באה להן אחרים תקנו להן כל ספריהם:

4. Shulchan Aruch Orech Chaim 580

אלו הימים שאירעו בהם צרות לאבותינו וראוי להתענות בהם ואף על פי שמקצתן בראש חדש יש מי שאומר שיתענו בו.... בח' בטבת נכתבה התורה יונית בימי תלמי המלך והיה חושך בעולם שלשה ימים. וט' בו לא נודע איזו היא הצרה שאירע בו.

5. Beit Yosef Orech Chaim 580

כל הימים האלו הכתובים בסימן זה כתובים בכל בו סימן ס"ג, אבל לא ראיתי מעולם ולא שמעתי מי שנהג להתענות בהם. ובאמת שיש לתמוה על מי שתיקנם, היאך תיקן קצתם להתענות בראש חודשא.

6. Baal Hilchot Gedolot (Rav Yehudai Gaon) Hilchot Tisha b'Av and Fasts (p. 32)

בשמונה בטבת נכתבה התורה יונית בימי תלמי המלך ובא חשך לעולם שלשה ימים. בתשעה בו לא כתבו רבותינו על מה הוא ובו ביום מת עזרא הכהן ונחמיה בן חכליה. בעשרה בו סמך מלך בבל על ירושלים והחריבה.

7. Raavad *Sefer HaKabbalah*

ועמד על כנו ר' יהוסף הלוי הנגיד בנו ומכל מדות טובות שהיו באביו לא חסר אלא אחת שלא היה ענותן כאביו מפני שגדל בעושר ולא נשא עול בנעוריו וגבה לבו עד להשחית ויקנאו בו סרני פלשתים עד שנהרג ביום השבת בתשעה בטבת שנת דתתכ"ן הוא וקהל גראנאטא וכל הבאים מארצות הרחוקות לראות תורתו וגדולתו [נתאבלו עליו] ואבלו היה הולך בכל מדינה ומדינה ובכל עיר ועיר. ומימי רבותי ז"ל הקדמונים שכתבו מגלת תענית וגזרו תענית בטי' בטבת ולא ידעו על מה הוא ומכאן ידענו שכוונו ברוח הקדש ליום זה.

8. Rema *Mechir Yayin* commentary on Megillat Esther 2:16

ותלקח אסתר אל-המלך אַחַשְׁוֶרֶשׁ, אֶל-בֵּית מְלָכוֹתוֹ, בַּחֹדֶשׁ הָעֲשִׂירִי, הוּא-חֹדֶשׁ טֵבֵת--בְּשַׁנַּת-שָׁבַע, לְמַלְכוּתוֹ.

נקט זה החדש יותר מכל חדשי השנה להיות שבעל הלכות גדולות ז"ל כתב כל יומי דראוי להתענות כו' וכתב ט' בטבת ולא כתב על מה מתענין בו כי לא כתבו רבותינו טעמו לכן קאמי שמחמת אסרת היתה בחדש העשירי בחדש טבת.

9. Taz Orech Chaim 580

תימה גדולה הא איתא בסליחות של י' בטבת דבט' בו מת עזרא הסופר וצ"ע רב.

10. *Ye'arot Devash* (Rav Yonatan Eibschutz)

11. *Sefer Ha-Ibur* (Rav Avraham bar Chiya) Chapter 10

נולד הנוצרי נ' אלפים תשס"א ט' טבת י"ח למחזור קציה בכיה יום לחדש דיציסירי והוא תאריך רומי.. והוא נולד לדבריהם בשנת ג' אלפים תשס"א לבריאה עולם בעשרים וחמשה ימים מחדש דייקבר, והוא יום שבת יום תשעה בטבת שנת י"ח למחזור קצ"ח לחשבוננו, וראוי היה היום הזה להוולד בו הרשעה והאם דבריהם אמת, אבל אין אדם מאמין לדבריהם האומרים על לידת התלוי שהם ידעו יומה שהיה בכ"ה בדייקבר כי הדבר הזה אינו כתוב להם באון גליון, ולא בכתבי חלמידי המכעיס אשר הם מאמינים בהם, אבל היום הזה שהוא כ"ה מן דייקבר היה יום קלון לאומות הקדמונים עובדי האלילים והיה קדמונים כשדים קוראין לו מולד השנה, ואחרים היו קוראין להם מולד החמה מפני שהחמה באה בימים האלה אל ראש מזל גדי ביום הזה, והיה היום מתחיל להאריך והלילה לקצר וצמח האדמה והדשא והזרע מתחיל לקנות כח לצאת מתחת הארץ ולגדול לפרות והיו משאילין אותו למולד הזמן וקוראין לו מולד וחדש לשנת ומולד החמה, וכשבאו תלמידי המכעיס להתעות את האומות האלה ולהכניסם במעות הוה אמצו אחד עתם לכבד היום הזה אשר היה מכובד בעיניהם, ואמרו לא היו עושין בו קלון גדול אלא מפני שהפסול הזה היה ראוי להולד בו, והחזירו היום אשר היה קלון לעובדי האלילים קלון לעובדי הפסילים ופסולים וגלגלו אותו מטומאה לטומאה ומפשע לפשע.

12. Hagahot Rav Baruch Frankel Orech Chaim 580

מצאתי בכתב יד שטי"ת טבת נפטר שמעון הקלפוס שהושיע את ישראל מצרה גדולה בזמן הפריצים נקבע יום מיתתו לתענית עולם בירושלים.

13. Rabbi Aharon Worms *Meorei Ohr*

ותענית ט' טבת [...] ובספר זכרונות ראיתי על פטירת שמעון הקלפוני שהשלים ליהודים והעלימו מפניהם

14. *Sefer Toldot Yeshu Ha-Notzri*

15. *Dikdukei Sofrim Avoda Zara*

רש"י ד"ה כתב ולשון ברש"י שבע"י הראשון אחרים תקנו להם [כל ספרי טעוהם יוחנן פאולוס פיטרו] והם יהודים היו: לשון הוא נראמטיקא הוא הלשון שמדברים בו הגלחים הם שנו וטמקו הלשין ועשו להם הבל לחשבם בפני עצמם ולסלקם מעל ישראל ולא שכפרו כי לטובתן של ישראל נחכנו אלא מפני שראו ישראל בצער ובדוחק מתרמייתי ישו עשו עצמם כאלו הם עמו בקדישות וצוו עליהם הכל כמפורש בספור תליתת ישו, ע"כ פירש"י].

